

NORGES
IDRETTSFORBUND
Viken idrettskrets

Idrettsanlegget som en aktiv møteplass

Bakgrunn - idrettsanlegg som aktive møteplasser

Alle skal oppleve idrett, mestring og utvikling i idrettens trygge og gode fellesskap. Å delta sammen med andre er en av idrettens styrker.

Viken idrettskrets ønsker at flere barn, ungdom, voksne og eldre blir med i idretten. For å få til det trenger vi å tenke på hvordan og hvilke typer anlegg vi bygger. Flere idrettslag har kommet langt og arbeider med å utvikle anlegget sitt slik at både organiserte og uorganiserte kan møtes.

De såkalte «nærmiljøanleggene» er sentrale for å få til dette. De er billige, de krever ikke mye plass, de er raske å sette opp, de er åpne hele døgnet og idrettslag erfarer at dette er sosiale møteplasser på tvers av aldersgrupper.

Viken idrettskrets vil med dette dokumentet rette søkelyset på nærmiljøanlegg som et element for å få flere mennesker aktive i sitt lokalmiljø.

Vi mener at måten idrettslag og kommuner utvikler anlegg på i fremtiden, er avgjørende for om vi som samfunn skal klare å fortsatt være et aktivt samfunn.

Noen sentrale spørsmål:

- Hvilken utvikling ser vi i bruk av spillemidler til nærmiljøanlegg?
- Hvordan kan en bygge gode nærmiljøanlegg?
- Hvilke effekter ser idrettslag med å kombinere idretts- og nærmiljøanlegg?

Viken idrettskrets ønsker også å vise noen eksempler på hvordan et idretts- og nærmiljøanlegg kan se ut når kommune/lokalsamfunn/skole har samarbeidet for å skape en felles møteplass.

Idretten har vedtatt tre anleggsstrategier i "Idretten skal":

1. Idretten skal være en pådriver for bygging av idretts- og nærmiljøanlegg, og ha innflytelse ved utforming av alle anlegg
2. Rammevilkårene for bygging, drift og bruk av idrettsanlegg skal bedres
3. Idretten skal styrke sin kompetanse innenfor områdene anleggsbehov, anleggsutforming, planprosesser og finansieringsordninger

Hva er et nærmiljøanlegg?

Nærmiljøanlegg er et anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, som ligger i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun uten-dørsanlegg.

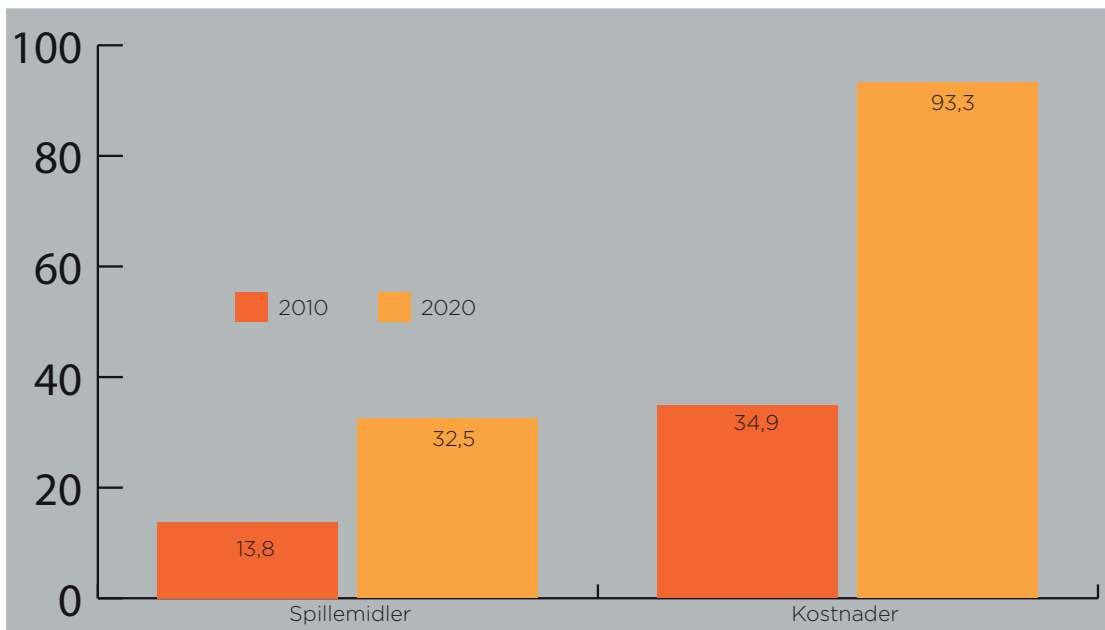
Hvilken utvikling ser vi i bruk av spillemidler til nærmiljøanlegg?

De siste ti årene har det blitt vanligere å bygge nærmiljøanlegg. Det brukes nesten tre ganger så mye midler til å bygge nærmiljøanlegg i 2020, i forhold til 2010.

I tillegg viser søknadene at antallet forskjellige nærmiljøanlegg også har økt. I 2010 utgjorde 50 % av søknadene fotballanlegg eller ballbinger, utgjør denne typen anlegg 23% i 2020.

Antall søknader for nærmiljøanlegg har økt fra 60 i 2010 og til 126 i 2020. Også antallet forskjellige typer anlegg har økt. I 2010 søktes det om 10 forskjellige typer anlegg, mens det i 2020 ble søkt om 21 forskjellige anlegg.

Figur 1 viser andelen spillemidler i 2010 og 2020; samt totale kostnader i 2010 og 2020. Beløpene er 2020-kr og millioner.

Figur 1: Utvikling spillemidlertildeling og kostnad for nærmiljøanlegg i Viken idrettskrets. Beløp i millioner og 2020-kr.

Hvordan kan en bygge gode nærmiljøanlegg?

Den lokale anlægsfonden i Danmark skriver i rapporten "aktivitet, kvinder og idræt" at det er noen grunnleggende behov det må tilrettelegges for i utarbeidelsen av aktivitetsarenaer og nærmiljøanlegg, hvis de skal aktivisere så mange som mulig. Disse behovene er:

- stimulerende - avslappende
- sikkert - spennende
- regler - frihet
- privat - sosialt
- konkurranse - lek
- mestring - utfordre
- kjønn - alder - kultur

Bruken av anlegg er koblet opp mot identitet og tilhørighet. Undersøkelsen viste at kvinner i større grad enn menn verdsetter trygghet, estetikk, lys, lyd og farger og at det er rent og ordentlig i aktivitetsarenaene. Mens konkurranseaspektet er sterkere hos guttene.

Kunsten blir å finne multifunksjonelle, allsidige og trygge aktivitetsarenaer som ønsker velkommen inn og pirrer nysgjerrighet. I tillegg er det en fordel at de tåler masse bruk og er lette å drifte.

Sist, men ikke minst, er god medvirkningsprosess viktig. Et sted du er med på å utforme skaper eierskap og tilhørighet. En god dialog med brukerne kan inspirere til gode og fleksible løsninger og mennesker som tar vare på stedet sitt.

Med soner tilpasset innspill, kan kombinasjonen av dyktige fagfolk og ivrige mennesker gi spennende resultater.

«Det har vært en stor relativ vekst i tildeling til anlegg for egenorganisert bruk de siste årene, og i 2018 ble 459 millioner fordelt til anlegg der hovedbruken av anlegget er egenorganisert aktivitet. Dette utgjør 31 % av totale midler til rådighet.» (KUD og NIF, Spillemidler til idrettsanlegg – En gjennomgang av søknader og tildelinger, 2018.)

Hvilke effekter ser idrettslag med å kombinere idretts- og nærmiljøanlegg?

Setter idretten inn i en samfunns-kontekst

Å sette en idretten inn i en samfunns-kontekst er enklere når anleggene er samlede. Når de som benytter seg av anleggene ser hverandre. Da blir de også mer bevisst på hverandres eksistens. Og også andre lokaler blir brukt.

Styreleder i Svene IL Morten Hepsø forteller om hvordan en nå kan avslutte en skikonkurransse i svømmeanlegget eller ta seg en tur på biblioteket.

Det er viktig at en ivaretar en sosial faktor ved idrettsanlegget. Det kan en kan ivareta gjennom å utplassere benker og andre sosiale uterom en kan møtes.

Daglig leder i Kløfta IL, Steffen Nystrøm tror at hele Kløfta vil valfarte til idretts-parken fordi den er nær bebyggelse, det er en park, og fordi en kan være aktiv helt gratis her.

Medlemmer, inkludering og goodwill

Anlegg skaper interesse og interesse gir medlemskap.

Høland idretts- og ungdomslag har 'bygget nærmiljøanlegg for 23 millioner de siste fem årene. De anleggene blir brukt aktivt av hela bygda på 4500 - 5000 innbyggere.

Daglig leder i HIUL Bjørn Terje Ottestad, forteller at også de med flerkulturell bakgrunn som bor i Løken bruker anleggene flittig, og at det er en god måte for dem til å få nettverk og bli integrert i bygda.

Lervik IF har investert 7,2 millioner på nærmiljøanlegg de siste fem årene. Også til idretten de per dags dato ikke organiserer.

Daglig leder i Lervik IF, Thor Martin Martinsen forteller at Lervik IF er en breddeklubb. Å ta vare på helsa til barn og unge er derfor en viktig oppgave for oss.

Klubbens mål er å gi et bredt sportslig og sosialt tilbud til alle som ønsker å være aktive i idrettslagets nærmiljø.

Anlegg for livslang idrettsaktivitet

Ulike nærmiljøanlegg passer bedre til noen stadier og type aktivitetsnivå, enn andre. Nedenfor er det gjort et forsøk på å klassifisere ulike anlegg i tråd med aktivitetsrektangelen.

Flere typer anlegg passer naturlig nok til flere steder.

Bildetekst:

To gode eksempler

Kløfta idretts- og aktivitetspark

Kløfta Idretts – og aktivitetspark ligger sentralt til på Kløfta med blant annet barne- og ungdomsskole og barnehager som nærmeste naboer.

Området har fra før en idrettshall og en 11'er kunstgress fotballbane med undervarme, samt en isbane.

Idrettsparken består av følgende anlegg:

- Tre fotballbaner
- Sandbane for volleyball og håndball
- Tre tennisbaner med kunstgrusdekke
- «Friplassen» med 200 m løpebane med fire baner, to hoppegroper

På «indre bane» er det:

- Klatretårn
- Et bølgende landskap
- Innebandybane
- Basketbane
- Treningsapparater
- Et parkour-anlegg
- Bordtennisplass med to fastmonterte bord

Gjennom og rundt parken slynger 1000 meter løpetrasse med grusdekke.

Flere plasser har en benker, solstoler og griller.

Anlegget er også utformet slik at det skal være mulig å lage akebakker og enkel skiløyper på vinterstid.

Skattekista

Skattekista er bygget i massivtre og inneholder

- Skole
- Idrettshall
- Svømmehall
- Bibliotek
- Hjerterommet

Idrettshallen på 1.750 kvadratmeter inneholder en håndballbane med internasjonale mål, garderober og et tribuneanlegg.

Skattekista har også et innovativt svømmeanlegg der konkurranse-bassenget er på 21 x 25 meter og bassenget kan deles inn i to soner.

Bassenget har hev- og senkbar bunn ved to av banene. Bassenget kan deles inn i to soner, som kan ha individuell temperatur, da en kan skille bassenget med en hevbar vegg.

Skattekistas nærmeste nabo er fotballbaner, sandvolleyballbane, tennisbane, rulleski/langrennsløyper, friidrettsområde, skiskytterstadion, gapahuk og turløyper/skiløyper med lys.

Det finnes mange andre gode eksempler i Viken idrettskrets. Disse to anleggene var blant de fem nominerte anleggene til prisen Årets idrettsanlegg i 2020.

NORGES
IDRETTSFORBUND
Viken idrettskrets

